

Reactie door: ir. P. Verhoeff Landschapsarchitect bnt (Stichting In Arcadië)

inzake: Het verweerschrift van de gemeente Oegstgeest inzake de inspraakreacties op het Ontwerp-Bestemmingsplan 'De Geesten te Oegstgeest' door La Gro Geelkerken advocaten d.d. 7 juli 2023

Datum: 18 juli 2023

Voorgeschiedenis

Stichting In Arcadië (SIA) heeft in opdracht van Stichting Behoud Wilhelminapark en Geesten, een tuinhistorisch onderzoek gedaan naar de aanleg van landgoed Endegeest te Oegstgeest. Stichting In Arcadië is een onafhankelijke en gespecialiseerd onderzoeks- en adviesbureau op het gebied van Groen Erfgoed. De onderzoeken komen tot stand op basis van een wetenschappelijke werkmethode. Vanwege deze werkmethode treedt Stichting In Arcadië vaak op als getuige-expert in voorkomende rechts- en beroepszaken.

Op verzoek van Stichting Behoud Wilhelminapark en Geesten is de ontwikkelingsgeschiedenis van de tuin- en parkaanleg van het historische landgoed Endegeest bestudeerd en de actuele situatie geanalyseerd en gewaardeerd. Het onderzoek toont aan dat de aanleg van Landgoed Endegeest een zeer bijzondere en belangrijke ontwikkelingsgeschiedenis heeft, die getuigt van Nederlandse buitenplaatsencultuur vanaf de 17^e eeuw tot op heden en dat het landgoed en de aanleg tevens getuigen van de geschiedenis van de psychiatrische zorg in Nederland. Deze historische tuin- en parkaanleg is in de actuele situatie op hoofdlijnen goed herkenbaar en bewaard gebleven. Het landgoed is terecht op verschillende manieren beschermd: de directe omgeving van als 'Rijksmonument' beschermde panden, als 'Beschermd stads en dorpsgezicht' en als 'Landgoed- en kasteelbiotoop' door de Provincie Zuid-Holland. Tenslotte heeft SIA op verzoek van Stichting Behoud Wilhelminapark en de Geesten op 11 november 2011 een inspraakreactie op het ontwerp bestemmingsplan ingediend.

Reactie op verweerschrift gemeente Oegstgeest dd. 7 juli 2023

Op verzoek van Stichting Behoud Wilhelminapark en de Geesten geeft SIA een inhoudelijk reactie op het bovengenoemde verweerschrift en richt zich daarbij op de punten 119 t/m 122

Punt 119

De gemeente bestrijdt de reactie dat er onvoldoende onderzoek naar de aanwezige waarden zou zijn verricht en dat de aanwezige waarden door het bestemmingplan onvoldoende zouden worden beschermd.

Reactie: De door de gemeente in haar verweerschrift aangehaalde documenten (het Ambitiedocument, de Gebiedsvisie en de Nota van uitgangspunten) zijn op z'n best oppervlakkig van aard en zeker niet compleet in de beschrijvingen en waardstellingen. Ze zijn tevens veelal opgesteld door de planvormers zelf en daarmee niet onafhankelijk. Ze voldoen daarmee niet aan de richtlijnen voor historisch onderzoek van de Rijksdienst Cultureel Erfgoed (RCE) zoals bijvoorbeeld de 'Richtlijn tuinhistorisch onderzoek' (RCE, 2012).

De gemeente stelt in haar verweerschrift dat de aanwezige waarden in het nieuwe bestemmingsplan door de benoemde documenten voldoende worden geborgd; ze toont echter niet aan dat dat ook daadwerkelijk het geval is. Stichting Behoud Wilhelminapark en de Geesten is ervan overtuigd dat de benoemde waarden door de ontwikkelingen, die met het nieuwe bestemmingsplan mogelijk worden gemaakt, op onaanvaardbare wijze zullen worden aangetast. Het ontbreekt aan een onafhankelijke

effectenrapportage van de voorgenomen ontwikkeling op de aanwezige en beschermde historische en ecologische waarden.

In aanvulling hierop wil ik benadrukken dat een specifiek beheerplan voor het Park Endegeest een absolute noodzaak is. Dit beheerplan moet gericht zijn op het instandhouden en verder ontwikkelen van de aanwezige en beschermde historische en ecologische waarden. Dit beheerplan is zelfs urgent gezien, de huidige staat van onderhoud, het ontbreken van adequaat terreinbeheer en de dreigende verdere teloorgang van aanwezige waarden.

Punt 120

Het is een goede zaak dat de diverse beschermingen in het bestemmingsplan zijn opgenomen. Het punt is echter dat de voorgenomen ontwikkelingen die met dit bestemmingsplan mogelijk zouden moeten worden gemaakt, in hun aard op veel punten strijdig zijn met de beschermde waarden van het gebied. Door het ontbreken van een degelijke en onafhankelijke effectenstudie schiet de voorbereiding van het bestemmingsplan tekort en bevat het plan veel tegenstrijdigheden en onvolkomenheden.

Punt 121

In het verweerschrift wordt bestreden dat een verruiming van de bouwmogelijkheden een aantasting van waarden zal veroorzaken. Het verweerschrift haalt hierbij een maximum bebouwingspercentage aan van 12 % aan, dat is vastgelegd in een amendement van de raad in mei 2019. Deze betooglijn is een typisch voorbeeld van 'een slager die zijn eigen vlees keurt'. Ook hier ontbreekt het aan een overtuigende en onafhankelijke beoordeling van het effect dat de voorgenomen ontwikkelingen op de aanwezige beschermde waarden zal hebben. De gemeente blijft hierbij in gebreke en het bestemmingsplan heeft hierdoor een ondeugdelijke grondslag.

Punt 122

Goed dat de raad kennis heeft genomen van de studie die SIA in opdracht van Stichting Behoud Wilhelminapark en de Geesten heeft uitgevoerd. De studie heeft echter aangetoond dat gemeente heeft gewerkt met onderzoeken en rapportages, die zijn gebaseerd op verouderde tuinhistorische inzichten en incompleet zijn. Ook heeft de gemeente verzuimd een onafhankelijke effectenstudie van de ontwikkelingen op de aanwezige beschermde waarden uit te voeren. Een voorbeeld hiervan zijn de onvolkomenheden inzake parkeerplaatsen die in het bestemmingsplan zijn geconstateerd. De gemeente laat met haar beantwoording van dit punt zien dat zij de daadwerkelijke bescherming van aanwezige waarden niet serieus neemt.

De gemeente benoemt hierbij tevens haar vraag wat de toegevoegde waarde van nader tuinhistorisch onderzoek zou zijn. Blijkbaar bestaat hierover bij de Raad geen zekerheid. SIA is bereid de Raad te informeren over de toegevoerde waarde van nader tuinhistorisch onderzoek en een onafhankelijke effectenrapportage op het planproces van het opstellen van een bestemmingsplan.